

Cho đến nay, chưa ai biết đình làng Cao Lao Hạ xã Hạ Trạch huyện Bố Trạch được xây dựng từ năm nào. Theo các cụ già làng và sách chép lại thì cách đây gần 150 năm (khoảng năm 1880) làng Cao Lao Hạ đã tổ chức tôn tạo và năm 1940-1941, ông Lưu Trọng Dư người Cao Lao Hạ lại đứng ra vận động nhân dân tiếp tục tôn tạo đình làng. Hàng trăm năm trôi qua, cùng với năm tháng thời gian và chiến tranh tàn phá, đình làng đã bị phá huỷ hoàn toàn. Chỉ còn lại 2 trụ biểu uy nghi hoành tráng minh chứng cho một ngôi đình bề thế trong quá khứ của ông cha dựng làng giữ nước.

chiến... Năm 1946, đình làng Cao Lao Hạ là một trong những điểm tổ chức bỏ phiếu bầu Quốc hội đầu tiên và cũng là nơi Chi bộ Đảng Cộng sản tổ chức phát truyền đơn, tuyên truyền, lãnh đạo nhân dân các xã trong vùng chống thực dân Pháp bảo vệ chính quyền, bảo vệ quê hương. Cùng với truyền thống văn hoá, hiếu học, Cao Lao Hạ đã sản sinh, nuôi dưỡng trưởng thành hàng chục quan văn, quan võ, tri phủ, tri huyện, tỉnh trưởng, quan bộ lễ, nhà thơ, nhà văn và chục tướng lĩnh, sỹ quan cao cấp qua các thời kỳ.

Đình làng Cao Lao Hạ

VÀ SỨC MẠNH CỦA LÒNG DÂN

LÊ CHIÊU PHÙNG

Đài Phát thanh - Truyền hình Quảng Bình

Đình làng Cao Lao Hạ được xây dựng trên khu đất rộng, thoáng. Mặt đình hướng ra phía Bắc nơi hội tụ nguồn Sơn, nguồn Nậy của dòng Đại Linh Giang (sông Gianh) lịch sử. Theo các cụ cao niên trong làng kể lại thì đình làng có 3 gian, 2 chái với 3 cửa chính. Toàn bộ 36 cột gỗ lim to, bề thế. Các bức tường được xây bằng đá, mái lợp ngói liệt âm dương, nóc đình và bốn góc là rồng lượn, chim bay. Bên trong được chạm khắc công phu với các hình tượng rồng, tranh hồ đấu, cá chép hoá rồng khá tinh xảo. Vào những ngày xuân, lễ, tết... làng tổ chức mở hội tại sân đình với các trò chơi dân gian như: đấu vật, kéo co, hát tuồng, chọi gà, đánh đu, cướp cù, tuyên công, ghi trạng...

Thế theo nguyện vọng của cán bộ, nhân dân và con em Hạ Trạch đang sinh sống trong và ngoài nước, cuối năm 2008, đình làng Cao Lao Hạ được khởi công xây dựng lại nhằm gìn giữ, bảo lưu và phát huy những giá trị văn hoá, lịch sử của cha ông để lại cho các thế hệ mai sau. Cùng với sự đóng góp của nhân dân địa phương và tài trợ của các nhà hảo tâm người Cao Lao Hạ bằng cả tấm lòng hướng về cội nguồn. Đình làng được xây dựng lại trên nền đất cũ nhưng quy mô lớn hơn, phù hợp với giá trị truyền thống của miền đất "kỳ phong long kê". Cho đến nay, công tác xây dựng đình làng cơ bản đã được hoàn thành, làng đã tổ chức khánh thành vào ngày 17 tháng 4 năm 2011 (ngày 13/3 năm Tân Mão). Cùng với 24 nhà thờ của 24 dòng họ, di tích Trại Nái (Ba Trại), Thiềng Kê Hạ, Đồng Phó, Cồn Cui, Bến phà Gianh... và đình làng Cao Lao Hạ sẽ là một quần thể di tích lịch sử Nam sông Gianh đáng được tôn vinh, gìn giữ.

Đình làng Cao Lao Hạ là nhân chứng biết bao sự thăng trầm của lịch sử quê hương, dân tộc. Là nơi Danh Tướng Cần Vương Lê Mô Khởi người con của làng làm lễ tế cờ Cần Vương cùng nghĩa quân trong vùng phò Vua Hàm Nghi đánh Pháp, là cơ sở phát truyền đơn, giáo dục tuyên truyền đường lối cách mạng cho nhân dân. Đình làng Cao Lao Hạ cũng là nơi diễn ra cuộc mít tinh giành chính quyền tháng 8 năm 1945, nơi thành lập Mặt trận Việt Minh, Ủy ban hành chính kháng

Đình làng Cao Lao Hạ hoàn thành thể hiện sức mạnh của cộng đồng trong việc gìn giữ và phát huy bản sắc truyền thống văn hoá dân tộc trong thời kỳ công nghiệp hoá, hiện đại hoá nông nghiệp nông thôn.

L.C.P